



## A ROBOTIZÁCIÓ HATÁSAI A MUNKAHELYEKRE: VESZÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK A RÉGIÓBAN A KÉPZETTSÉGI SZERKEZET JAVÍTÁSA

**Egy friss OECD-tanulmány (2018. március 14.) szerint a következő néhány évben a vizsgált 32 országban a ma meglévő munkahelyek csaknem felét jelentősen megváltoztatja a robotizáció, vagy ahogy még szintén hivatkoznak rá: az automatizáció. Átlagosan a mai munkahelyek körülbelül 14 százalékát szüntetheti meg, további 32 százalékát pedig alaposan átalakítja.**

Azonban a munkahelyek megszűnésének kockázata nem egyformán nagy minden országban. A megszűnés valószínű mértéke a gazdasági szerkezettől és a munkahelyek jellegétől függ. A mechanikus, összeszerelő munkafolyamatok könnyebben automatizálhatók, ezért **azok az országok vannak a legnagyobb veszélyben, amelyekben jelentős arányt képvisel a mechanikus, összeszerelő jellegű munka.**

A tanulmány szerint elsősorban régióknak és Dél-Európa országai esetén nagy a munkahely megszűnések esélye. A legkevésbé veszélyeztetettek a skandináv országok.

Régióinkban Szlovákiát emeli ki a tanulmány, ahol a munkahelyek akár 65 százaléka vagy teljesen megszűnhet, vagy jelentősen átalakulhat. A legkisebb veszéllyel a digitalizációban élen járó Észtországnak kell szembenéznie. Megjegyzendő, hogy Magyarországot nem vizsgálta az OECD, de tudjuk, hogy az összeszerelő munkahelyek aránya nálunk is viszonylag magas.

**Mivel a technológiai haladást nem lehet megállítani, ezért fel kell rá készülni, igazodni kell hozzá. A legfontosabb igazodási módszer az oktatás, az átképzés és általában a munkaerő új tudással, új képességekkel való felvértezése.**

Másrészről fontos a gazdasági szerkezet tudatos modernizációja, a nagy tudástartalmú tevékenységek arányának, valamint az úgynevezett értékláncok hosszának növelése.

Ez utóbbi azt jelenti, hogy az adott termék, szolgáltatás előállításának teljes folyamatából minél nagyobb szakasz legyen a magyar gazdaságban.

A két módszer csak együttesen alkalmazható, hiszen a bonyolultabb tevékenységek magasabb tudásszintet, nagyobb felkészültséget igényelnek.

Ennek a változásnak a levezénylése előrettekintést, komoly tervező- és szervezőmunkát, továbbá jelentős befektetéseket igényel, amelyekből az üzleti szektornak és az államnak egyaránt ki kell vennie a részét.

Az állam a gazdasági szerkezet modernizációjához hozzájáruló tőkebefektetések ösztönzésével, a hazai kisvállalati szektor tudás- és innovativitás szintjének emelésével, valamint a humán vagyonba történő jelentős és gyors beruházással mozdíthatja olyan irányba a magyar gazdaságot, hogy az sikeresen tudjon bekapcsolódni a gyors változásokba. Ami a magyar gazdaság szerkezetének korszerűsítését illeti, ahhoz elsősorban az úgynevezett **tudáságazatok – az infokommunikáció, az oktatás és a kutatás-fejlesztés, a szakmai-tudományos, a műszaki-szolgáltató tevékenység –arányát kellene növelni**, amely jelentős beruházásokat is igényel.

Másrészről **a végzettségi struktúra is átalakításra szorul.** A V4-országok statisztikai hivatalai által készített friss elemzés szerint a 15–74 éves népesség iskolai végzettség szerinti megoszlása tekintetében **Magyarország van az automatizálás okozta várható veszélyek szempontjából a legkockázatosabb helyzetben.** Ugyanis nálunk a legmagasabb – 23,2 százalék – az alapfokú, és a legalacsonyabb – 56,9 százalék – a középfokú végzettségűek aránya, a felsőfokú végzettségűek tekintetében pedig a második helyen vagyunk.

**Magyarországon az alapfokú végzettségűek magas aránya lehet az egyik akadálya annak, hogy a munkaerő általános szakmai szintjét gyorsan és hatékonyan lehessen emelni, és a nagyobb tudást és képességeket igénylő munkahelyeket megfelelő mennyiségű és minőségű munkaerővel lehessen ellátni. Az ezzel kapcsolatos problémákat már érzékeltetik a KSH friss foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatai.**

2018 első negyedében az előző negyedévhez képest enyhén csökkent a foglalkoztatottak száma, és 3,8-ról 3,9 százalékra nőtt a munkanélküliség. Az okok között világosan kirajzolódik a végzettségi probléma. 2018 első negyedében az előző évhez viszonyítva a legfeljebb alapfokú végzettségűek foglalkoztatása 2,7 százalékkal csökkent, míg a felsőfokú végzettségűeké 4,8 százalékkal nőtt. 2018 első negyedében a legfeljebb alapfokú végzettségűek között 11 százalék, a felsőfokú végzettségűek között pedig csupán 1,3 százalék volt a munkanélküli.

A munkanélküliség szintje általában is azokban a régiókban a legmagasabb, ahol a legnagyobb az alap- és a legkisebb a felsőfokú végzettségűek aránya. Adódik tehát a feladat: nyilvánvalóan az alapfokú végzettségűeket kell a leggyorsabban és elsősorban szakmai képzés segítségével a középfokú végzettségűek közé felemelni. De fontos a diplomások arányának növelése is, hiszen a robotizáció, digitalizáció egyre több felsőfokú végzettségű szakembert igényel. Magyarország a 30–34 éves korosztályon belül a felsőfokú végzettségűek tekintetében is el van maradva az EU-s átlagtól.

**A gyors technológiai változásokba való sikeres bekapcsolódásunk legfontosabb feltétele tehát a képzettségi szerkezet javítása, a képzettségi szintek közötti előrelépés, illetve az általános, mindenkire érvényes tudás felfrissítése és a képességfejlesztés.** Azonban egy dologról nem szabad megfeledkeznünk. A robotizáció, mint említettük, elsősorban a könnyen gépesíthető, automatizálható munkahelyeket váltja ki.

**Kevésbé vannak veszélyben a kreatív, empátiát, emberekkel való törődést, kézművesképeket igénylő munkák.** Éppen ezért ezek szerepe fel fog értékelődni. Ez pedig azért jó hír, mert a nagy összeszerelő üzemek nélküli, gazdaságilag ma még kevésbé fejlett megyéket éppen ezen tevékenységek megerősítésével, **azaz minőségi humán szolgáltatásokra – például gyógy- és kulturális turizmusra – alkalmassá tételével lehetne a leghatékonyabban felemelni.**

Ráadásul ezeken a területeken sikeresen működhetnének a hazai kisvállalkozások is, hozzájárulva jó minőségű szolgáltatások nyújtásával az életminőség javításához. Természetesen ehhez is nagyon sok képzésre, továbbképzésre és képességfejlesztésre, **azaz humán beruházásra van szükség.**

**Összefoglalva:** nagyon fontos, hogy az automatizálást, robotizálást ne veszélynek, hanem lehetőségnek tekintsük, és ehhez mértén készüljünk fel rá. De ne essünk át a ló másik oldalára: a gazdasági és társadalmi fejlődéshez nem kell és nem is lehet mindent automatizálni és robotizálni. Az emberi kapcsolatokat érintő tevékenységekre, szolgáltatásokra, kulturális teljesítményekre, helyi agorákra – talán éppen a robotizáció miatt – egyre nagyobb szükség lesz ahhoz, hogy ne csak a gazdaság makromutatói, hanem az életünk minősége is folyamatosan javulhasson.

Forrás: Csath Magdolna, közgazdász